

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Tomáše Rychlého a Mgr. Radovana Havelce v právní věci žalobců: **a) Ing. F. P.**, a **b) MUDr. O. P.**, oba zastoupení Mgr. Andrejem Lokajíčkem, advokátem se sídlem Jugoslávská 620/29, Praha 2, proti žalovanému: **Magistrát města Brna**, se sídlem Malinovského nám. 3, Brno, za účasti osoby zúčastněné na řízení: **Ing. P. D.**, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 10. 2017, č. j. 30 A 128/2015 – 94,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Osoba zúčastněná na řízení **n e m á p r á v o** na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í

[1] Žalovaný svým rozhodnutím ze dne 14. 8. 2015, č. j. MMB/0251203/2015, sp. zn. OUSR/MMB/0053331/2015 (dále jen „*rozhodnutí žalovaného*“), zamítl odvolání žalobců a potvrdil rozhodnutí Úřadu městské části města Brna Brno – sever, odboru stavebního (dále jen „*stavební úřad*“) ze dne 4. 5. 2015, č. j. MCBSev/013427/15.

[2] Posledně uvedeným rozhodnutím stavební úřad zamítl žádost žalobců o určení právního vztahu podle § 142 zákona č. 500/2004 Sb., správního řádu (dále jen „*správní řád*“), ve věci určení zda na základě vydaného kolaudačního rozhodnutí stavebník (jímž je osoba zúčastněná na řízení – dále jen „*stavebník*“) „*nabyl právo užívání stavby rodinného domu při ulici X , č. p. X pozemek parc. č. X, k. ú. S., oprávněně, a tudíž mu toto právo vzniklo oprávněně, nebo neoprávněně, a tudíž mu toto právo nikdy nevzniklo*“. Dále se žalobci domáhali určení, že stavebníkovi nevzniklo právo užívání stavby podle

§ 82 zákona č. 50/1976 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon); dále jen „*stavební zákon z roku 1976*“, na základě kolaudačního rozhodnutí ze dne 4. 5. 2011, sp. zn. STU/04/1001172, č. j. MCBSev/014256/11 (dále jen „*kolaudační rozhodnutí*“).

[3] Mezi stranami je nesporné a ze správního spisu se podává následující: žalobci jsou vlastníky nemovitosti – rodinného domu na pozemku, který bezprostředně sousedí s nemovitostí stavebníka uvedenou v předchozím odstavci (tedy pozemkem, na němž se nachází jeho rodinný dům). Věcný základ projednávané věci pak spočívá v tom, že žalobci se brání proti realizované stavbě stavebníka, která byla kolaudována výše uvedeným kolaudačním rozhodnutím, a chtějí dosáhnout její změny. Žalobci přitom nebyli v souladu se stavebním zákonem z roku 1976 účastníky kolaudačního řízení. S jeho výsledkem však nesouhlasí a kolaudační rozhodnutí mají za nezákonné, protože předmětná stavba podle jejich názoru neodpovídá podmínkám stavebního povolení, zejména podle nich stavebník nevybudoval clonnou stěnu oddělující jeho dům od domu žalobců.

[4] V projednávané věci je stěžejní spornou právní otázkou, zda byly splněny zákonné podmínky pro vydání rozhodnutí o určení právního vztahu podle § 142 správního řádu, přičemž žalovaný i krajský soud dospěli shodně k závěru, že tyto podmínky dány nebyly.

[5] Proti rozhodnutí žalovaného brojili žalobci žalobou podanou ke Krajskému soudu v Brně (dále jen „*krajský soud*“). Žalobci poukazovali na to, že stavebník požádal o projednání změny stavby před jejím dokončením podle § 118 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon); dále jen „*stavební zákon z roku 2006*“, která měla spočívat v upuštění od realizace stěny na severovýchodní straně pozemku, parcelní číslo X, a terasy s pergolou, které na stavbu navazovaly. Namísto toho stavebník navrhoval, že v prvním nadzemním podlaží bude realizován balkon lichoběžníkového půdorysu. V tomto řízení byli žalobci v postavení účastníků řízení a podali v něm proti navrhované změně námítky. Stavebník však poté vzal žádost o projednání změny stavby před dokončením zpět a toto řízení bylo zastaveno. Následně byla stavba kolaudována, ačkoli změna stavby byla fakticky provedena. Žalobci jsou nyní obtěžováni nepřipustnou pohledovou imisí na nemovitost stavebníka a jsou ohroženi požárně nebezpečným prostorem, který by clonná stěna eliminovala.

[6] Co se týče argumentace právní, žalobci tvrdili, že požadované deklaratorní rozhodnutí podle § 142 správního řádu je podstatné pro další ochranu jejich práv a oprávněných zájmů a tyto otázky nemohou být řešeny v jiném správním řízení. Rozhodnutí žalovaného a stavebního úřadu o jejich žádosti o vydání deklaratorního rozhodnutí jsou nepřezkoumatelná a nezákonná. Poukázali také na to, že využívání stavby stavebníka ohrožuje žalobce požárním rizikem.

[7] Krajský soud žalobu zamítl jako nedůvodnou. Obsáhle se zabýval otázkou, zda byly splněny podmínky pro vydání deklaratorního rozhodnutí podle § 142 správního řádu. Dovodil, že toto ustanovení stanoví dvě podmínky pro vydání deklaratorního rozhodnutí: (1) žadatel (zde žalobci) musí prokázat, že rozhodnutí je nezbytné pro uplatnění jeho práv, a (2) ohledně dané otázky (vzniku, trvání nebo zániku právního vztahu) nelze vydat osvědčení, ani tuto otázku nelze řešit v rámci jiného správního řízení. Podle krajského soudu nebyla splněna ani jedna z uvedených podmínek.

[8] Co se týče podmínky první (nezbytnost deklaratorního rozhodnutí pro uplatnění práv žalobců dle § 142 odst. 1 správního řádu), krajský soud zdůraznil, že správní orgán v řízení podle § 142 správního řádu nemůže napravovat vady či nezákonnosti předcházejících řízení, neboť řízení podle tohoto ustanovení postrádá charakteristiky opravného prostředku. Účastník stavebního řízení, který není účastníkem řízení kolaudačního, má možnost domáhat se nápravy

pokračování

případných negativních vlivů stavby např. v občanském soudním řízení (právo imisi) nebo dát podnět k řízení o odstranění stavby podle stavebního zákona. K takové obraně (uplatnění práv) však není nezbytné vydání rozhodnutí, jehož se žalobci žádostí o určení právního vztahu podle § 142 správního řádu domáhali.

[9] Krajský soud k této dílčí otázce uzavřel, že účel deklaratorního rozhodnutí musí být jasně pojmenován a musí být rovněž právně uskutečnitelný, tj. musí být zřejmé, že určitá práva žadateli svědčí a musí být prokázáno, že k jejich obraně a následným krokům ve věci je nezbytné rozhodnutí dle § 142 správního řádu. Žalobci tvrdili, že jsou v důsledku kolaudačního řízení ohroženi požárním rizikem a jako konkrétní řízení, pro něž požadované deklaratorní rozhodnutí potřebovali, uvedli řízení o odstranění stavby a řízení vůči pojišťovně. Ohledně řízení o odstranění stavby krajský soud odkázal na úpravu § 129 stavebního zákona z roku 2006, z níž nelze dovodit, že by žalobci pro uplatnění svých práv nutně deklaratorní rozhodnutí potřebovali. Ohledně řízení s pojišťovnou žalobci neuvedli žádný konkrétní důvod vyvolávající potřebu vydání deklaratorního rozhodnutí.

[10] Co se týče podmínky druhé (zda lze otázku řešit v jiném správním řízení), krajský soud citoval příslušná ustanovení stavebního zákona z roku 1976. Zdůraznil také, že otázka, zda vzniklo stavebníkovi právo užívání stavby, byla řešena v rámci kolaudačního řízení završeném vydáním kolaudačního rozhodnutí, které vyslovilo, že toto právo stavebníkovi vzniklo. Žalobci se svojí žádostí domáhali po více než třech letech od právní moci kolaudačního rozhodnutí vydání deklaratorního rozhodnutí podle § 142 správního řádu, že právo užívání stavby stavebníkovi nevzniklo.

[11] Krajský soud pak obsáhle citoval z judikatury zdejšího soudu k doložení, že žalobci po právu nebyli účastníky kolaudačního řízení podle tehdejší právní úpravy. Dále z judikatury dovodil, že rozhodnutí podle § 142 správního řádu jsou přípustná typicky v případě opomenutého účastníka tzv. zkráceného stavebního řízení podle stavebního zákona z roku 2006. Naopak v řízení podle § 142 správního řádu nelze napravovat vady nebo nezákonnosti předchozích řízení. Z uvedených důvodů krajský soud k této dílčí otázce uzavřel, že nebyla naplněna podmínka podle § 142 odst. 2 správního řádu, protože otázka vzniku práva užívat stavbu mohla být a také byla řešena v rámci jiného správního řízení, tedy řízení kolaudačního.

[12] Rozsudek krajského soudu napadli žalobci (dále jen „stěžovatelé“) kasační stížností, jejíž důvody podřazují pod § 103 odst. 1 písm. a) soudního řádu správního (dále jen „s. ř.“).

[13] Stěžovatelé nejprve rozsáhle rekapituluji skutkový stav a předcházející správní řízení týkající se předmětné stavby. Namítají, že změna stavby oproti stavebnímu povolení byla nezákonná. Zdůrazňují také, že řízení o změně stavby před dokončením bylo zastaveno pro zpětvzetí žádosti stavebníka a že nebyli účastníky kolaudačního řízení.

[14] Nesouhlasí se závěrem krajského soudu o neaplikovatelnosti postupu dle § 142 správního řádu na jejich případ. Polemizují pak konkrétně s dílčím závěrem krajského soudu, že mohou svoji otázku řešit v řízení o odstranění stavby. Podle stěžovatelů by totiž „první námitkou“ v takovém řízení byla skutečnost, že stavba byla řádně kolaudována. Stěžovatelé tak nemají reálnou možnost se svých práv domoci. Poukázali na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 8. 2014, č. j. 7 As 100/2014 – 52, podle něž je žádost podle § 142 správního řádu považována za prostředek ochrany práv osoby, která tvrdí, že k uzavření veřejnoprávní smlouvy nebyl vyžadován její souhlas, ačkoli vyžadován být měl. Dále poukázali na rozhodnutí zvláštního senátu ze dne 6. 9. 2012, č. j. Konf 25/2012 – 9, ve kterém zvláštní senát dovodil, že řízení podle

§ 142 správního řádu je nejvhodnějším prostředkem pro nápravu vad způsobených nezákonně vydaným certifikátem autorizovaného inspektora k oznámení stavebního záměru podle § 117 stavebního zákona z roku 2006.

[15] Stěžovatelé zdůrazňují, že úprava stavebního zákona z roku 2006 právě vzhledem k neúčasti dalších osob na kolaudačním řízení stanoví, že kolaudační souhlas není rozhodnutím správního orgánu a „tam je zcela na místě postup“ podle § 142 správního řádu, neboť jej nemají jak jinak dotčené osoby napadat. Podání žádosti o vydání deklaratorního rozhodnutí je namísto ve vztahu k nezákonné a dosud nevyřešené změně stavby před jejím dokončením, neboť stěžovatelé by byli účastníky řízení o změně stavby, které by o její změně bylo vedeno. Čili jediným řízením, v němž námitky stěžovatelů mohly být projednány, bylo právě řízení o změně stavby. Jakmile stěžovatelé v daném řízení své námitky uplatnili, stavebník vzal žádost o změnu stavby zpět a stavební úřad řízení zastavil. Nyní však stěžovatelé nemají jinou možnost, než podat žádost podle § 142 správního řádu.

[16] Stěžovatelé dovozují rozpor odůvodnění napadeného rozsudku s rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 2. 2017, č. j. 4 As 233/2016 – 39, z něhož citují tuto pasáž: „*Řízení o dodatečném povolení stavby vedené v rámci řízení o odstranění nepovolené stavby (§ 129 stavebního zákona) typově představuje řízení, v němž opomenutý účastník řízení může své námitky odpovídajícím způsobem uplatnit. K tomu, aby však takové řízení mohlo proběhnout, je nezbytné právě to, aby se jednalo o nepovolenou stavbu – jak přitom zvláštní senát vusnesení ze dne 6. 9. 2012, č. j. Konf 25/2012 - 9, nastínil, právě rozhodnutí podle § 142 správního řádu deklarující, že certifikát autorizovaného inspektora právo stavět nezaložil (zde konkrétně veřejné subjektivní právo osoby zúčastněné na řízení provést spornou změnu stavby), je nezbytným předpokladem pro vlastní zahájení řízení o odstranění stavby. Pokud tedy stavební úřad bez zákonného podkladu zahájil řízení o odstranění sporné změny stavby v situaci, kdy si certifikát autorizovaného inspektora stále ještě zachovával svou právní relevanci, toto řízení nemohlo představovat záruku, že stěžovatel bude reálně moci prosazovat svá práva, neboť toto řízení mohlo být kdykoliv ukončeno bez meritorního posouzení (stejně jako řízení o žádosti o dodatečné povolení stavby vedené v jeho rámci)*“ (zvýraznění přidali stěžovatelé).

[17] Stěžovatelé uzavřeli, že mají zájem na požadovaném určení, protože nemají jak jinak zpochybnit nezákonné provedení změny stavby před dokončením, když kolaudační rozhodnutí nezákonnou změnu stavby neřeší. V důsledku změny stavby je nemovitost stěžovatelů ohrožena požárním nebezpečím, které nemají nejmenší důvod trpět. Deklarace požadovaného určení je pak rozhodná pro další uplatňování práv žalobců nejen ve vztahu ke správním řízením (např. odstranění stavby), ale i vůči třetím osobám, zejména vůči pojišťovně.

[18] Žalovaný ke kasační stížnosti uvedl, že krajský soud přesvědčivým a vyčerpávajícím způsobem hodnotil žalobní námitky stěžovatelů a v kasační stížnosti nejsou uvedeny žádné nové skutečnosti, které by vyvracely závěry krajského soudu. Proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl.

[19] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu podané kasační stížnosti [§ 109 odst. 3, věta před středníkem s. ř. s. a z důvodů v ní uvedených (§ 109 odst. 4, věta před středníkem s. ř. s.). Ve věci přitom rozhodl bez jednání za podmínek vyplývajících z § 109 odst. 2, věty první s. ř. s.

[20] Kasační stížnost není důvodná.

pokračování

[21] Stěžovatelé předkládají prakticky jen jednu kasační námitku týkající se právního posouzení věci. Tvrdí, že splnili zákonné podmínky pro vydání deklaratorního rozhodnutí o oprávnění užívat stavbu v situaci, kdy již existuje kolaudační rozhodnutí řešící tutéž otázku. Toto rozhodnutí však stěžovatelé mají za nezákonné a chtějí jej korigovat prostřednictvím deklaratorního rozhodnutí. Posledně uvedené rozhodnutí mají za nezbytné pro to, aby mohli dát podnět k zahájení řízení o odstranění stavby podle § 129 stavebního zákona z roku 2006.

[22] Nejvyšší správní soud uvedenému stanovisku stěžovatelů nepřisvědčuje; naopak souhlasí s právním názorem krajského soudu, že se stěžovatelé mohou vyřešení své otázky domáhat v jiném správním řízení a že mimo jiné i proto podmínky užití § 142 nebyly splněny.

[23] Ustanovení § 142 odst. 1 správního řádu stanoví, že *správní orgán v mezích své věcné a místní příslušnosti rozhodne na žádost každého, kdo prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jeho práv, zda určitý právní vztah vznikl a kdy se tak stalo, zda trvá, nebo zda zanikl a kdy se tak stalo*. Podle odstavce druhého téhož ustanovení pak platí, že *podle odstavce 1 správní orgán nepostupuje, jestliže může o vzniku, trvání nebo zániku určitého právního vztahu vydat osvědčení anebo jestliže může otázku jeho vzniku, trvání nebo zániku řešit v rámci jiného správního řízení*.

[24] Povahou řízení podle § 142 správního řádu se Nejvyšší správní soud opakovaně zabýval. Z jeho judikatury je patrná silná tendence vykládat toto ustanovení spíše restriktivně a omezit jeho použití výlučně na situace, kdy žadatel vskutku nemá jiné prostředky, jak dosáhnout autoritativního určení právního vztahu pro uplatnění svých práv. Naopak Nejvyšší správní soud opakovaně odmítl výklad tohoto ustanovení, jenž by vedl „zadními vrátky“ k novému přezkumu existujícího rozhodnutí.

[25] Například v nedávném rozsudku ze dne 7. 2. 2018, č. j. 9 As 330/2016 – 192 (všechna citovaná rozhodnutí tohoto soudu jsou dostupná na www.nssoud.cz), Nejvyšší správní soud uvedl, že „[s]myslem vedení řízení o určení právního vztahu je **odstranění sporu nebo odstranění nejasností**, které brání dotčené osobě v uplatnění jejich práv a které nelze vyřešit či odstranit v jiném řízení či prostřednictvím vydání osvědčení“ (zvýraznění bylo přidáno). Dodal tehdy, že „[ř]ízení o určení právního vztahu je typicky určeno k vyřešení **otázek hmotného práva, které dosud nebyly předmětem autoritativního vyřešení ze strany veřejné správy** (v řízení o určení právního vztahu je např. možno posuzovat existenci veřejně přístupné účelové komunikace, která se odvíjí od naplnění faktických znaků). V řízení o určení právního vztahu je obecně možno podrobovat dokazování skutečností, které se odebraly před značnou dobou, půjde-li o skutečnosti, které měly vliv na vznik, změnu či zánik právních vztahů, jež jsou předmětem řízení o určení právního vztahu. Absence lhůty pro možnost zahájit řízení o určení právního vztahu má bluboký význam tam, kde předmětem tohoto řízení jsou **otázky dosud autoritativně nevyřešené ze strany veřejné správy, ale jejichž vyřešení je nezbytné k uplatnění práv dotčených osob**. Řízení o určení právního vztahu však nemůže sloužit k přezkumu výsledku činnosti správních orgánů, se kterým zákon spojuje další účinky“ (zvýraznění bylo přidáno). Uvedené judikatorní závěry mají obecný dopad a lze je nepochybně užít i na projednávanou věc.

[26] Z výše uvedeného vyplývá, že zde musí existovat právní nejistota o určitém právním vztahu. Kde takové nejistoty není a kde je taková otázka již vyřešena existujícím pravomocným správním rozhodnutím, řízení o vydání deklaratorního rozhodnutí dle § 142 správního řádu postrádá smysl. Správní orgán by totiž v každém případě nemohl otázku zodpovědět jinak, než jak již byla autoritativně vyřešena v předcházejícím rozhodnutí o téže otázce.

[27] V projednávané věci je zřejmé, že se stěžovatelé v žádosti domáhali zodpovězení stejné otázky, která již byla autoritativně vyřešena právě kolaudačním rozhodnutím. Krajský soud

správně dovedl, že stavební úřad by v řízení podle § 142 správního řádu nemohl ignorovat existenci tohoto rozhodnutí a byl by jím vázán. Podle § 73 odst. 2 správního řádu „*pravomocné rozhodnutí je závazné pro účastníky a pro všechny správní orgány*“; takovým rozhodnutím je nepochybně i kolaudační rozhodnutí. Jinak řečeno, stěžovatelé se snaží dosáhnout prostřednictvím řízení dle § 142 správního řádu přezkumu zákonnosti kolaudačního rozhodnutí a jeho zrušení. Takový procesní postup nemůže být úspěšný z důvodů výše uvedených.

[28] Nejvyšší správní soud také přitakává krajskému soudu v názoru, že stěžovatelé se mohou domáhat vyřešení své otázky v řízení o odstranění stavby podle § 129 stavebního zákona z roku 2006, případně v řízení o provedení nařízení nezbytných úprav podle § 137 téhož zákona. Právě v řízení podle § 129 odst. 1 písm. b) uvedeného zákona se posuzuje soulad provedení stavby se stavebním rozhodnutím. Pokud stavba dokonce představuje akutně hrozící požární riziko, není vyloučeno ani řízení o nařízení nezbytných úprav podle § 137 stavebního zákona z roku 2006, podle něhož stavební úřad může nařídit nezbytné úpravy, jimiž se odstraňují „*hygienické, bezpečnostní, požární a provozní závady*“ [viz § 137 odst. 1 písm. b) tohoto zákona]. Pokud by takové úpravy nebyly provedeny navzdory rozhodnutí stavebního úřadu, připadalo by v úvahu odstranění stavby podle § 129 odst. 1 písm. a) stavebního zákona z roku 2006, tedy pro „*závadný stav ohrožující život a zdraví osob*“, který nebyl odstraněn přes výzvu stavebního úřadu.

[29] Právě v uvedených řízeních nebude stavební úřad vázán kolaudačním rozhodnutím. V řízení o odstranění stavby totiž stavební úřad posuzuje pouze splnění podmínek výslovně uvedených v § 129 stavebního zákona z roku 2006. Z právní věty k rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 5. 2008, č. j. 3 As 11/2007 – 92, totiž vyplývá, že „*[e]xistence kolaudačního rozhodnutí nebrání v postupu správního orgánu v řízení o nařízení odstranění stavby podle § 88 odst. 1 stavebního zákona z roku 1976.*“ Přestože Nejvyšší správní soud tento závěr formuloval ve vztahu ke stavebnímu zákonu z roku 1976, je platný i pro úpravu pozdější: „*Přes odlišnou formulaci je totiž smysl § 129 odst. 1 písm. b) stavebního zákona zcela shodný se smyslem § 88 odst. 1 písm. b) stavebního zákona z roku 1976*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 7. 2010, č. j. 3 Ans 11/2010 - 193, č. 1472/2010 Sb. NSS). Současně platí, že vydáním kolaudačního rozhodnutí se nezhojují případné závady stavby či jejího provedení v rozporu se stavebním povolením. Jinak řečeno, ačkoliv stavební úřad v kolaudačním řízení zkoumá, zda byly dodrženy podmínky stanovené ve stavebním povolení, nemůže případné pochybení stavebního úřadu při vydání kolaudačního rozhodnutí zhojit rozpor provedené stavby se stavebním povolením (viz výše zmíněný rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 3 As 11/2007 – 92).

[30] Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že výše naznačená správní řízení, která stěžovatelé mohou k obraně svých práv a oprávněných zájmů využít, jsou řízení zahajovaná z úřední povinnosti (§ 46 správního řádu). Stěžovatelé tedy nemají právní nárok na zahájení těchto řízení a – podle současného stavu judikatury zdejšího soudu – proti postupu správních orgánů a nezahájení řízení by se nemohli bránit ve správním soudnictví. Například v rozsudku ze dne 8. 7. 2009, č. j. 3 Ans 1/2009 - 58, totiž Nejvyšší správní soud uvedl, že „*[p]odatelé podnětu k zahájení řízení z moci úřední se nemohou domoci zahájení řízení a následného vydání rozhodnutí ani pomocí jiných zákonitých institutů, než je opatření proti nečinnosti, a to z toho důvodu, že jim na základě § 42 správního řádu ani jiného ustanovení tohoto zákona žádné takové právo nevzniká. Toto ustanovení totiž ukládá správnímu orgánu pouze povinnost podnět v zákonné lhůtě vyřídit a podatele o tom informovat, nelze z něj však dovodit právo na vyhovění podnětu a tomu odpovídající vynutitelnou povinnost správního orgánu řízení zahájit. Je tomu tak především proto, že možnost zahájit správní řízení z moci úřední slouží a priori k tomu, aby ve veřejném zájmu byla určitá věc správním orgánem autoritativně vyřešena, resp. rozhodnuta, a nikoliv k realizaci individuálních veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob.*“

pokračování

[31] Ačkoli by Nejvyšší správní soud považoval za problematické, pokud by se stěžovatelé nedomohli soudního přezkumu postupu správních orgánů v jejich věci, dodává, že tato otázka je nyní předčasná. Sice není vyloučeno, že ji bude nutné řešit v budoucnu, avšak její vznik je nejistý a je daleko za rámcem nyní projednávané věci. Proto samotná existence takové – spíše teoretické otázky – nemůže ospravedlnit jiný postup, než výše naznačený. Důvody pro vydávání deklaratorních rozhodnutí podle § 142 správního řádu nelze rozšiřovat kvůli existenci určitých teoretických otázek, které mohou, ale nemusí vzniknout v budoucnu.

[32] Stěžovatelé se také dovolávají rozsudku Nejvyššího správního soudu č. j. 4 As 233/2016 – 39 (viz citace v odstavci [16] výše). Tento rozsudek dále odkazuje na usnesení zvláštního senátu zřízeného dle zákona č. 131/2002 Sb. ze dne 6. 9. 2012, č. j. Konf 25/2012 – 9. V judikovaném případě soud, resp. zvláštní senát, řešili otázku právního nástroje účastníka řízení, jímž by mohl brojit proti certifikátu autorizovaného inspektora. Tedy nikoli proti „klasickému“ stavebnímu rozhodnutí, ale proti instrumentu zvláštní povahy, vydanému osobou soukromého práva, byť s jistými účinky v oblasti práva veřejného. Zvláštní senát dospěl k závěru, že „[a]utorizovaný inspektor není správním orgánem a jím vydaný certifikát není rozhodnutím správního orgánu (§ 67 spr. ř., § 65 s. ř. s.), ale plněním ze soukromoprávní smlouvy.“ Z tohoto závěru pak vyplynulo mimo jiné i to, že proti certifikátu není obrany ani prostřednictvím opravných prostředků dle správního řádu, ani prostřednictvím správní žaloby proti rozhodnutí dle § 65 s. ř. s. Aby tedy možnosti obrany opomenutých účastníků nebyly zcela uzavřeny, zvláštní senát jako *obiter dictum* dovodil, že proti certifikátu se mohou bránit právě v řízení podle § 142 správního řádu. Uzavřel, že „[v] případě, že stavební úřad během řízení dle § 142 spr. ř. shledá, že certifikát byl vydán bez splnění zákonných předpokladů, zejména neoprávněnou osobou, na základě nezákonného postupu, v rozporu s územně plánovací dokumentací, bez souhlasných závazných stanovisek všech dotčených orgánů nebo bez souhlasných vyjádření všech osob, které by byly účastníky stavebního řízení, nerypořádal řádně námítky potenciálních účastníků stavebního řízení, resp. nepředložil nerypořádané rozpory stavebnímu úřadu atd., vydá stavební úřad deklaratorní rozhodnutí o tom, že stavebníkovi právo provést stavbu nevzniklo.“

[33] V projednávané věci je tedy situace odlišná tím, že stavba nebyla prováděna na základě certifikátu autorizovaného inspektora, ale na základě stavebního povolení. Právě tato okolnost je rozhodující: vzhledem k tomu, že certifikát byl jen soukromoprávním úkonem (byť s dopady v oblasti stavebního, tedy veřejného práva), bylo třeba dovodit veřejnoprávní procesní nástroj umožňující opomenutým účastníkům vést řízení o zjištění eventuální nezákonnosti certifikátu.

[34] Ze všech výše uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 *in fine* s. ř. s. zamítl.

[35] O náhradě nákladů tohoto řízení bylo rozhodnuto ve smyslu § 60 odst. 1, věty první s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s., dle kterého *nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.* Vzhledem k tomu, že stěžovatelé byli v řízení o kasační stížnosti procesně neúspěšní, právo na náhradu nákladů řízení jim nenáleží. Pokud jde o procesně úspěšného účastníka - žalovaného - v jeho případě nebylo prokázáno, že by mu v souvislosti s tímto řízením nějaké náklady (přesahující rámec běžné úřední činnosti) vznikly. Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že se žádnému z účastníků náhrada nákladů řízení nepřiznává.

[36] Osobě zúčastněné na řízení Nejvyšší správní soud neuložil žádnou povinnost, pro přiznání náhrady nákladů řízení tak v jejím případě nejsou splněny podmínky podle § 60 odst. 5 s. ř. s. (za použití § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky
(§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 13. března 2019

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu